Охорона здоров'я і організація медичного обслуговування в провінції Павії

1

Загальні правила медичного обслуговування в Італії

У статті 32 Конституції Італії записано: «Республіка охороняє здоров'я яке є основним правом особи, в інтересах суспільства, і гарантує безкоштовне медичне обслуговування бідним…».

Регіональна система охорони здоров'я (Sistema Sanitario Nazionale - SSR) діє через **Територіальні управління охорони здоров'я (Aziende Sanitarie Locali - ASL)** і гарантує всім людям базовий рівень медичного обслуговування (LEA).

Всі громадяни є зареєстрованими до SSR. До SSR можуть бути зареєстровані також особи, що не є громадянами Італії, якщо вони на законних засадах працюють і постійно проживають на території Італії.

Після реєстрації до SSR видається Картка медичного страхування **(Tessera Sanitaria - TS)** або Регіональна картка обслуговування (Carta Regionale dei Servizi - CRS), яка засвідчує право особи на отримання медичного обслуговування та діє у всіх областях Італії. Для її отримання необхідно звернутися до відділень ASL. TS – це пластикова картка з мікрочіпом, яка містить всі персональні дані особи, у тому числі її податковий код (Мал. 1).

Кожна записана до SSR особа може обрати собі **лікаря-терапевта (Medico di Medicina Generale - MMG)**, який надає безкоштовно медичне обслуговування широкого профілю, а також виписує за необхідності направлення до вузьких спеціалістів, на аналізи та рецепти. Для дітей можна обрати педіатра (Pediatra di libera scelta - PLS). У випадку тривалого проживання (протягом кількох місяців або років) далеко від місця постійного проживання, ви можете запитати в місцевому ASL нового лікаря-терапевта MMG, відмовившись від послуг терапевта MMG за постійним місцем проживання. Після повернення до місця постійного проживання, достатньо звернутися до ASL для повторної зміни лікаря-терапевта MMG. Лікар-терапевт виписує рецепти, направлення на аналізи і до вузьких спеціалістів на спеціальних регіональних бланках з червоним шрифтом («Ricetta regionale» або «impegnativa») (Мал. 2).

Окрім лікарів-терапевтів MMG, направлення на аналізи і рецепти на ліки на регіональних бланках можуть виписувати також лікарі державних лікарень.

Виписані на регіональному бланку аналізи можна здати в будь-якій державній лікарні, а також в більшості приватних лікарень та поліклінік, з якими SSR має відповідні домовленості. Виписані на регіональному бланку ліки можна отримати після пред'явлення рецепту в будь-якій аптеці. Для здачі аналізів і придбання ліків передбачена сплата спеціального талону (Ticket), проте, в окремих випадках (наприклад, для інвалідів, безробітних і при певних захворюваннях) сплачувати талон не треба.

Загальноєвропейське медичне обслуговування

Всі власники картки медичного страхування (Tessera sanitaria) мають право на отримання також Європейської картки медичного страхування **(Tessera Europea di Assicurazione Malattia - TEAM)**, яка дозволяє отримати медичне обслуговування у всіх 27 країнах ЄС, а також в Швейцарії, Ліхтенштейні, Норвегії та Ісландії. У Ломбардії TEAM надрукована на зворотному боці картки медичного страхування (Tessera Sanitaria) (Мал. 3).

Пред'явивши TEAM і дійсне посвідчення особи ви маєте право на отримання термінової і будь-якої іншої необхідної медичної допомоги в тій країні, де ви знаходитеся на тих самих умовах, що і громадяни цієї держави.

TEAM не дає права на отримання за кордоном високоспеціалізованого лікування, для якого необхідно отримати дозвіл від власного ASL. Проте вона гарантує отримання всього

необхідного медичного обслуговування при вагітності або хронічних захворюваннях.
Отже, громадяни Італії можуть користуватися карткою TEAM для лікування за кордоном, так саме як громадяни з інших країн ЄС можуть з карткою TEAM лікуватися в Італії.
Картку **TEAM** не можна використовувати якщо проживання за кордоном триває більше трьох місяців: у цьому випадку перебування громадянина ЄС в Італії повинно бути пов'язано з роботою або з іншими поважними причинами, які передбачають його реєстрацію в SSR.
Громадянин іншої країни ЄС має право на безкоштовну реєстрацію до SSR, якщо він:

- є вільним або найманим робітником в Італії (це право поширюється також на одного з його родичів, навіть якщо він не є громадянином ЄС);
- є родичем на утриманні громадянина Італії (подружжя, діти, родичі, що проживають разом з ним);
- є безробітним (якщо його трудовий стаж становить понад одного року) і/або є зареєстрованим на біржі праці;
- відвідує курси професійної підготовки;
- тимчасово не працює у зв'язку з хворобою або травмою;
- є батьком-громадянином ЄС неповнолітнього громадянина Італії;
- є неповнолітнім на піклуванні спеціальних закладів або родини опікунів;
- є ув'язненим;
- є жертвою торгівлі людьми.

У інших випадках громадянин ЄС може добровільно записатися до **SSN** за умови наявності достатніх коштів для себе та своїх членів родини.
У випадку відсутності вищезазначених умов та відсутності картки **TEAM**, громадяни ЄС повинні сплачувати повну вартість всіх наданих їм медичних послуг. Проте, у випадку відсутності необхідних коштів, вони можуть проінформувати ASL про свій стан незаможності і отримати необхідну термінову і основну медичну допомогу; наприклад, це стосується вагітних жінок, дітей, інфекційних хворих і т.ін.

Права на медичне обслуговування іммігрантів з країн, що не входять до ЄС

Записане в Конституції право особи на охорону здоров'я поширюється на всіх іммігрантів, у тому числі на нелегальних. Окрім того, існують такі правила:

а) Обов'язкова реєстрація до SSR

Громадяни держав, що не входять до складу ЄС (так звані «extracomunitari») мають право на реєстрацію до Регіональної системи охорони здоров'я (SSR), якщо вони мають або вже зробили запит на отримання виду на проживання (permesso di soggiorno) за такими мотивами:

- робота (підприємницька або за наймом), навіть якщо вона має сезонний характер;
- політичний притулок і гуманітарні мотиви;
- запит політичного притулку;
- пошук роботи;
- мотиви, пов'язані з правосуддям.

Реєстрація до SSR залишається дійсною до закінчення терміну дії виду на проживання; вона подовжується для тих, хто зробив запит на подовження терміну дії виду на проживання.
Право на обов'язкову реєстрацію до SSR мають також власники постійного виду на проживання (Carta di Soggiorno) або дозволу ЄС на тривале перебування (permesso CE di "soggiornante di lungo periodo"); особи, що очікують узаконення свого стану, всі неповнолітні, навіть якщо вони не мають дозволу на проживання в країні, родичі записаних до SSR громадян ЄС, навіть якщо вони є громадянами країн, що не входять до ЄС, а також студенти, що працюють. Зверніться до ASL: www.asl.pavia.it.

b) Добровільна реєстрація до SSR
До SSR можуть добровільно зареєструватися, сплативши річний внесок, ті особи, що перебувають в країні за мотивами навчання, гувернантки програми «au pair», церковний персонал, родичі віком понад 65 років, які в'їхали до Італії для об'єднання сім'ї після 5 листопаду 2008 р., власники виду на проживання по мотивам обраного місця проживання (які мають право на одержання в Італії пенсії за віком або старістю, пенсії у зв'язку зі втратою годувальника, або можуть надати докази існування інших джерел достатнього прибутку).
Сума внеску до ASL залежить від кількості родичів на утриманні та від прибутку. Термін добровільної реєстрації до SSR завершується 31 грудня кожного року.

c) В'їзд для лікування
Іноземець, який не є громадянином країни-члена ЄС і має намір лікуватися в Італії, може запитати візу для лікування, представивши до відповідного дипломатичного представництва заяву з необхідною документацією. Пацієнтам та супроводжуючим їх особам, які в'їхали до Італії з візою для лікування, видається вид на проживання для лікування. Пацієнти, які в'їхали до Італії з візою для лікування, повинні оплатити його у повному обсязі. Вони не мають права на реєстрацію в SSR або одержання коду STP (читайте далі).

d) Особи, що не мають права на реєстрацію в SSR
Іноземці, які не є громадянами країн-членів ЄС і перебувають на законних засадах на території Італії протягом періоду, що не перевищує трьох місяців (за туристичною, гостевою або діловою візою), не мають обов'язку реєстрації до SSR. Їм гарантоване термінове або звичайне медичне обслуговування, яке вони повинні оплатити за визначеними SSR тарифами. У випадку несплати термінового лікування, лікарня може звернутися через префектуру до Міністерства внутрішніх справ для відшкодування вартості несплачених послуг.

e) Код STP
Іноземець, який не є громадянином країни-члена ЄС і незаконно перебуває на території Італії, але потребує лікування, що не може сплатити, має право на медичне обслуговування з використанням коду STP (Straniero Temporaneamente Presente - Тимчасово Присутній Іноземець): це – картка або паперовий бланк, який видається ASL і в лікарнях. Він діє протягом 6 місяців, за необхідності, може бути поновлений та діє на території всієї Італії. Для його одержання іноземець (або один з батьків у випадку неповнолітньої дитини) має підписати документ, в якому він заявляє про свою неспроможність оплатити всю вартість лікування. Таким чином, іноземець може отримати лікування на тих самих умовах, що і громадяни Італії.
Для отримання коду STP не обов'язково пред'являти посвідчення особи, проте рекомендується його показати для запобігання помилок при реєстрації даних. Надані лікарні для отримання коду STP відомості є конфіденційними і за жодних обставин не повідомляються поліції, за винятком випадків одержання письмового запиту від судових органів. Зокрема, стаття закону (пункт 5 ст.43 постанови уряду 286/1998) передбачає, що «звернення до медичних структур іноземця, який незаконно перебуває на території країни, не повинне буде жодним чином повідомлене до органів державної поліції». Отже, іноземець може сміливо звернутися до лікарні за будь-якою допомогою, не побоюючись повідомлення до органів державної поліції про його нелегальний статус на території Італії.

Пацієнтам з кодом STP гарантовано надання таких послуг:
- охорона вагітності і материнства;
- охорона здоров'я неповнолітньої дитини;
- щеплення;
- міжнародні профілактичні заходи;
- профілактика, діагностування та лікування інфекційних хвороб;
- лікування, запобігання та реабілітація наркотичної залежності;
- швидке та життєвонеобхідне медичне обслуговування, у тому числі значної тривалості.

Мережа медичного обслуговування іммігрантів в Павії

У Павії медична допомога іммігрантам без виду на проживання або без медичного страхового полісу надається багатьма лікарнями та медичними закладами. Проте часто у іноземця виникають труднощі з визначенням таких структур і швидким отриманням лікування.

Головні заклади в Павії і провінції, до яких іммігрант може звернутися за допомогою:

1) Амбулаторія Caritas на Via Alboino, 17 - Павія
2) L'Ambulatorio Stranieri della Fondazione IRCCS Policlinico San Matteo (Амбулаторія для іноземців Фонду IRCCS при лікарні «Поліклініко Сан-Маттео» - Павія
3) Амбулаторія Caritas на Via Cagnoni, 3 - Вогера.

Амбулаторія Caritas в Павії працює кожного вівторка та четверга з 18,30 до 20,30. Без попереднього запису. Амбулаторія може надати безкоштовно деякі ліки. Лікар амбулаторії Caritas може записати пацієнта безпосередньо до спеціаліста в Амбулаторії для іноземців при лікарні Policlinico.

Амбулаторія для іноземців при лікарні «Поліклініко Сан-Маттео» працює кожної середи з 16 до 19 години і приймає за попереднім записом через CUP (Єдиний центр запису), розташованим за адресою Piazzale Golgi, 3, напроти «Поліклініко», або за телефоном 0382/503879). В Амбулаторії для іноземців видається код STP, а також можуть бути видані регіональні рецепти і направлення на аналізи і необхідне лікування.

Амбулаторія Caritas в Вогері (провінція Павії) приймає осіб, які не записані до системи медичного страхування, кожного четверга з 15 до 18 години без попереднього запису.

Мал. 1

Приклад картки медичного страхування (Ломбардія).

Fig. 1

Esempio di Tessera Sanitaria (Lombardia).

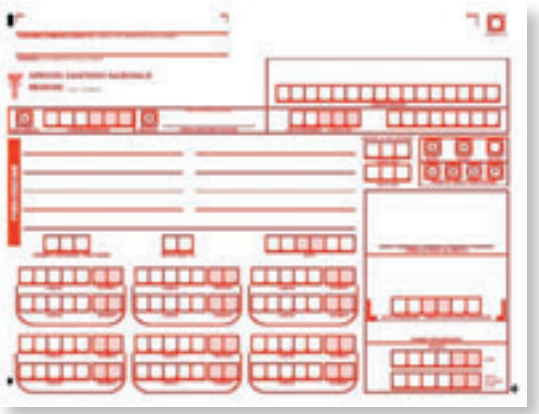

Мал. 2

Регіональний рецепт (лицева сторона)

Fig. 2

La Ricetta Regionale (fronte).

La Tutela della salute e l'Organizzazione sanitaria in provincia di Pavia

LE REGOLE GENERALI DELL'ASSISTENZA SANITARIA IN ITALIA

Nell'art. 32 la Costituzione Italiana dice: "La Repubblica tutela la salute come fondamentale diritto dell'individuo e interesse della collettività e garantisce cure gratuite agli indigenti…".
Il *Sistema Sanitario Regionale (SSR)* funziona attraverso le **Aziende Sanitarie Locali (ASL)** e garantisce a tutte le persone Livelli Essenziali di Assistenza (LEA).
Tutti i cittadini sono iscritti al SSR. Anche chi non è cittadino italiano può essere iscritto al SSR, se lavora e risiede regolarmente in Italia.
L'iscrizione al SSR è documentata dalla **Tessera Sanitaria (TS)**, o Carta Regionale dei Servizi (CRS), che attesta il diritto della persona ad ottenere i servizi sanitari e vale in tutte le regioni italiane. Può essere richiesta agli uffici ASL. La TS è una scheda in plastica con un microchip che contiene tutti i dati identificativi della persona, incluso il codice fiscale (Fig. 1).
Ogni iscritto al SSR può scegliere un **Medico di Medicina Generale (MMG)**, che presterà gratuitamente le cure generali e che, inoltre, può prescrivere visite, esami e farmaci quando necessario. Per i bambini c'è il Pediatra di Libera Scelta (PLS). Se si deve abitare a lungo (mesi o anni) in un luogo lontano dal comune di residenza, si può chiedere alla ASL locale un MMG, rinunciando al MMG del luogo di residenza. Quando si torna a vivere nella sede di residenza è sufficiente andare all'ASL e modificare nuovamente la scelta del MMG. Il MMG prescrive farmaci, esami e visite specialistiche utilizzando una speciale **Ricetta Regionale** (detta anche "impegnativa"), che è stampata in colore rosso (Fig. 2).
Oltre al MMG anche i medici degli ospedali pubblici possono prescrivere esami o farmaci con il Ricettario Regionale.
Gli esami prescritti sul Ricettario Regionale possono essere prenotati in qualunque ospedale pubblico o anche negli ospedali e ambulatori privati convenzionati con il SSR, che sono la maggior parte. I farmaci prescritti sul Ricettario Regionale possono essere ritirati in tutte le farmacie con la ricetta. Per gli esami e i farmaci è previsto il pagamento di un ticket ma, in casi particolari (ad esempio, invalidità, disoccupazione o particolari malattie) il ticket non va pagato.

L'ASSISTENZA SANITARIA EUROPEA

Chi ha una Tessera Sanitaria ha diritto ad avere anche una **Tessera Europea di Assicurazione Malattia (TEAM)**, che gli permette di ricevere cure in tutti i 27 paesi della Unione Europea oltre che in Svizzera, Liechtenstein, Norvegia e Islanda. In Lombardia, la TEAM è stampata sul retro della Tessera Sanitaria (Fig. 3).

Mostrando la TEAM e un documento d'identità valido si ha diritto a ottenere le cure urgenti e anche tutte quelle necessarie nello Stato in cui ci si trova, alle stesse condizioni dei cittadini di quello Stato.
La TEAM non può essere utilizzata per avere all'estero cure di alta specializzazione per le quali è necessaria l'autorizzazione da parte della propria ASL. Sono, invece, garantite tutte le cure per la gravidanza e le malattie croniche.
I cittadini italiani possono, quindi, usare la TEAM per le proprie cure all'estero, così come gli stranieri europei possono usare la TEAM per le loro cure in Italia.
La TEAM non dovrebbe essere utilizzata per soggiorni all'estero superiori ai tre mesi: in questo caso la permanenza in Italia del cittadino comunitario dovrebbe essere legata a motivi di lavoro o di altro genere, che prevedono l'iscrizione al SSR. Il cittadino comunitario, infatti, è iscritto gratuitamente al SSR se è:
- lavoratore autonomo o dipendente in Italia (e questo vale pure per un suo familiare anche non comunitario);
- familiare a carico di cittadino italiano (coniuge, figli, familiari conviventi);
- disoccupato (dopo aver lavorato almeno per più di un anno) e/o iscritto alle liste di mobilità;
- iscritto a corsi di formazione professionale;
- in cessazione temporanea dal lavoro per malattia o infortunio;
- genitore dell'UE di minore italiano;
- minore affidato a istituti o famiglie;
- detenuto;
- vittima della tratta o di riduzione in schiavitù.

In altri casi **il cittadino comunitario può iscriversi volontariamente al SSN** se ha risorse sufficienti per sé e per i propri familiari.
In mancanza delle condizioni suddette e in mancanza di TEAM, i cittadini comunitari devono pagare per intero tutte le prestazioni sanitarie. Tuttavia, chi non è in grado di pagare può autodichiarare la propria condizione di indigenza all'ASL e ricevere le cure urgenti ed essenziali; ad esempio, per la gravidanza, i bambini, le malattie infettive, ecc.

I DIRITTI DEGLI IMMIGRATI EXTRACOMUNITARI RIGUARDO ALLA SALUTE

Il diritto alla salute dell'individuo, affermato dalla Costituzione, è esteso a tutti gli immigrati, anche se in soggiorno irregolare. Sono state, inoltre, precisate le seguenti regole:

a) Iscrizione obbligatoria al SSR

I cittadini di Stati non appartenenti all'UE (cosiddetti extracomunitari) hanno diritto all'iscrizione al Servizio Sanitario Regionale (SSR) se hanno o hanno già richiesto un regolare permesso di soggiorno per:
- lavoro (autonomo o subordinato), anche stagionale;
- asilo politico/umanitario;
- richiesta di asilo;
- attesa di occupazione;
- motivi di giustizia.

L'iscrizione al SSR dura fino alla scadenza del permesso di soggiorno; viene mantenuta da chi ha chiesto il rinnovo del permesso.
Ha diritto all'iscrizione obbligatoria al SSR anche chi ha una Carta di Soggiorno (o di un permesso CE di "soggiornante di lungo periodo"), chi è in attesa di regolarizzazione, tutti i minori, pure se non hanno permesso di soggiorno, i familiari non comunitari di un cittadino comunitario iscritto al SSR, e gli studenti-lavoratori. Rivolgersi all'ASL: www.asl.pavia.it.

b) Iscrizione volontaria al SSR

Può iscriversi al SSR volontariamente, pagando una quota annuale, chi soggiorna per motivi di studio, chi è collocato alla pari, il personale religioso, i familiari ultrasessantacinquenni con ingresso in Italia per ricongiungimento familiare dopo il 5 novembre 2008, i titolari di permesso di soggiorno per residenza elettiva (che hanno una pensione di anzianità o di vecchiaia maturata in Italia o una pensione da superstite o che dimostrano di avere altre fonti di reddito sufficienti).
L'importo da pagare all'ASL dipende dal numero di familiari a carico e dal reddito. L'iscrizione volontaria al SSR termina al 31 dicembre di ogni anno.

c) Ingresso per cure mediche

Lo straniero extracomunitario, che voglia effettuare cure in Italia, può richiedere un visto per cure mediche presentando alla competente rappresentanza diplomatica una domanda corredata da specifica documentazione. Ai pazienti e loro accompagnatori con visto per cure mediche è rilasciato un permesso di soggiorno per cure mediche. I pazienti entrati in Italia con visto per cure mediche devono pagarle per intero. Non possono essere iscritti al SSR o avere il codice STP (vedi oltre).

d) Non iscrivibili al SSR

Agli stranieri che non sono dell'UE e soggiornano regolarmente in Italia per periodi inferiori ai tre mesi (visto per turismo, affari, visita), non tenuti all'iscrizione obbligatoria al SSR, vengono garantite le prestazioni sanitarie urgenti e di elezione ma, devono pagare le tariffe determinate dai SSR. Se il paziente non paga delle cure urgenti, l'ospedale può richiedere al Ministero dell'Interno, tramite le Prefetture, il rimborso delle prestazioni non pagate.

e) Codice STP

Lo straniero extracomunitario, che non è in regola con le norme per il soggiorno e ha bisogno di cure ma, non può pagarle, ha diritto ad essere curato attraverso il codice STP (Straniero Temporaneamente Presente): è un tesserino o un foglio di carta, che può essere dato dalle ASL e dagli ospedali, vale 6 mesi, può essere rinnovato, se necessario, ed è utilizzabile in tutta Italia. Per averlo, lo straniero (o il genitore in caso di minori) deve firmare un documento in cui dichiara di non poter pagare l'intero importo delle cure. In questo modo è possibile, per lo straniero, ottenere le cure alle stesse condizioni dei cittadini italiani.
Per avere il codice STP il documento di identità non è indispensabile ma, è meglio che ci sia per evitare errori nella trascrizione dei dati. I dati forniti all'ospedale per avere il codice STP sono riservati e non sono mai comunicati all'Autorità di Polizia, tranne quando c'è una richiesta scritta da parte dell'Autorità Giudiziaria. In particolare, un articolo di legge (art. 43 comma 5 del D.L. 286/1998) prevede che "l'accesso alle strutture sanitarie da parte dello straniero, non in regola con le norme del soggiorno, non deve comportare alcun tipo di segnalazione alle Autorità di Pubblica Sicurezza". In questo modo uno straniero non deve mai temere di rivolgersi ad un ospedale per qualsiasi cura, preso dalla paura che la condizione di irregolarità del suo soggiorno venga comunicata all'Autorità di Pubblica Sicurezza.
Le cure garantite ai pazienti con codice STP sono:

- tutela della gravidanza e della maternità;
- tutela della salute del minore;
- vaccinazioni;
- interventi di profilassi internazionale;
- profilassi diagnosi e cura delle malattie infettive;
- cura, prevenzione e riabilitazione da tossicodipendenza;
- cure urgenti o comunque essenziali ancorchè continuative.

LA RETE DI AIUTO PER LA SALUTE DEGLI IMMIGRATI A PAVIA

A Pavia, l'assistenza sanitaria agli immigrati senza permesso di soggiorno, o, comunque, senza copertura sanitaria istituzionale, è garantita da numerosi ospedali e strutture sanitarie. Spesso, però, è difficile per l'immigrato orientarsi e riuscire ad ottenere rapidamente le cure.
Le sedi principali ove l'immigrato può rivolgersi, site in Pavia e Provincia, sono:

1. L'Ambulatorio Caritas di Via Alboino 17 - Pavia
2. L'Ambulatorio Stranieri della Fondazione IRCCS Policlinico San Matteo - Pavia
3. L'ambulatorio Caritas in Via Cagnoni 3 - Voghera.

L'Ambulatorio Caritas a Pavia è aperto tutti i martedì e i giovedì dalle ore 18,30 alle ore 20,30. Non è necessaria prenotazione. L'ambulatorio può dare alcuni farmaci gratuiti. Il medico dell'Ambulatorio Caritas può prenotare direttamente una visita presso l'Ambulatorio Stranieri del Policlinico.
L'Ambulatorio Stranieri del Policlinico San Matteo è aperto tutti i mercoledì pomeriggio dalle ore 16 alle ore 19 e riceve per appuntamento prenotando al CUP (Centro Unico di Prenotazione), situato in Piazzale Golgi 3 di fronte al Policlinico, o telefonando allo 0382/503879). Presso l'Ambulatorio Stranieri viene assegnato il codice STP e vengono compilate le ricette regionali per esami e terapie necessarie.
L'Ambulatorio Caritas a Voghera (PV) è aperto alle persone, che non hanno assistenza sanitaria, tutti i giovedì dalle ore 15 alle ore 18 senza bisogno di prenotazione.

Мал. 3
Європейська картка медичного страхування (TEAM).

Fig. 3
La Tessera Europea di Assicurazione Malattia (TEAM).

Rotary Club Pavia Ticinum
Anno Rotariano 2014-2015

COMUNE DI PAVIA
ASSESSORATO ALLA CULTURA, TURISMO, PROMOZIONE DELLA CITTÀ, MARKETING TERRITORIALE E RAPPORTI CON L'UNIVERSITÀ

Prefettura di Pavia
Ufficio territoriale del Governo

PROVINCIA DI PAVIA

UNIVERSITÀ DI PAVIA

Ordine dei Medici Chirurghi e degli Odontoiatri della Provincia di Pavia

www.rotary2050.net/alfabetiperlasalute